

GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
ul. ...
... 2186
... 736
RS 0001 125
K... 090 1506 0000 0000 5002 0244

Jan Szwed
Golanisk

Lubawa
ZWZ- AK t. nauk.
†† Wyolorski Józef
ps. „Brzoza”
M: 1374/2243 Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Wydonowski Józef
T. M-1344/2243 Pom.
Instytut A K t. nauz.

I./1. Relacja —

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację k. 2 s. 1-2

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 4

VI. Fotografie brak

II/ Materiały uzupełniające relacje - Wydonowski
Józef

1. Jerzy Szews, biogram - relacja o
Wydonowskim Józefie, [w:] Słownik
biograficzny ziemi lubawskiej, pod red.
J. Szewsa, t. II, Lubawa 2005, s. 255-256,
mscrokop.

k. 2 s. 1-2

WYDORSKI JÓZEF, pseud. Brzoza, Grunert (1897-1984), działacz ruchu polskiego na Warmii i Mazurach, nauczyciel w Hartowcu i Lubawie, żołnierz Armii Krajowej.

Ur. 31 VIII 1897 we Frejtach (Freythen) dzisiaj Siedliska k. Pasymia na Mazurach, jako syn Józefa rolnika i Marii z Borkowskich. Wcielony do wojska niemieckiego w 1915, ciężko ranny, w 1918 leczył się w szpitalu olsztyńskim. W XI 1918 został tam mężem zaufania Rady Robotniczo-Żołnierskiej. W XII 1918 wstąpił do POW i pod nazwiskiem Józef Grunert został skierowany do pracy wywiadowczej na terenie pow. welawskiego i bartoszyckiego.

Zob. Słownik biograficzny..., pod red. J. Siemka, t. II, Lubawa 2005, s. 255-256.

Współpracował ze Stanisławem Wolskim z Lubawy (zob. SBZL, t. I) i z jego polecenia przewoził broń i amunicję na Mazury. Aresztowany przez Niemców 5 V 1920 w Wielawie, skazany został 15 IV 1921 przez Sąd Rzeszy w Lipsku (na sesji wyjazdowej w Wielawie) na karę śmierci. Na podstawie polsko – niemieckiego porozumienia o wymianie więźniów 18 V 1921 opuścił więzienie z zakazem przebywania na terenie Niemiec. Uzyskał kwalifikacje pedagogiczne w Seminarium Nauczycielskim w Toruniu przez kilkanaście lat pracował jako kierownik szkoły w Hartowcu, gdzie zarazem pełnił różne funkcje społeczne. W końcu lat 1930-tych był przez krótki czas nauczycielem Szkoły Powszechnej w Lubawie. W 1939 brał udział w kampanii wrześniowej. Ukrywał się w Rościszewie w pow. tczewskim i w Lubawie, gdzie w IV 1940 został aresztowany jako zakładnik i przesiedział trzy miesiące w lubawskim więzieniu. Przez jakieś niedopatrzenie został zwolniony, bowiem w 1939 był poszukiwany przez listę gońcą (Sonderfahndungsbuch Polen), która wskazywała Polaków skazanych na unicestwienie. Od końca 1940, prowadził tajne nauczanie, a od 1941 działał w lubawskiej jednostce AK pod komendą Józefa Zażembskiego. Posługiwał się pseud. Brzoza. Po wyzwoleniu należał do pierwszych nauczycieli, którzy podjęli pracę w lubawskiej Szkole Podstawowej. Najpierw wraz z koleżankami nauczycielkami J. Brzezińską (zob. SBZL, t. I), M. Zastawną (zob.), H. Mikołajczykową (zob.) i in. pracował przy uporządkowaniu gmachu i organizacji nauczania tak, że już 4 III 1945 szkoła mogła otworzyć swe podwoje. Wkrótce przeniósł się do Olsztyna i do czasu przejścia na emeryturę w 1962, pracował w szkolnictwie, m.in. jako podinsp. szkolny, kier. szkoły podstawowej i inspektor (później kurator sądu dla nieletnich). Przed 1939 był czł. Związku Weteranów Powstań Narodowych,

a po wojnie m. in. czł. Okręgowej Komisji Badania Zbrodni Hitlerowskich w Olsztynie. Odznaczony Orderem Sztandaru Pracy I kl., Krzyżem Oficerskim OOP, w 1933 Krzyżem Niepodległości (nominację podpisał Józef Piłsudski). Był żonaty z Agnieszką z d. Schlegel, córką kierownika szkoły z Hartowca. Mieli dzieci: Irenę (ur. 1928), Benedykta (1930), Huberta (1933-1998), Aleksandra (1940-1999), artystę malarza ur. w Lubawie (zob.), Stefana (1940-1945), Joachima (1946). J.W. zmarł 27 IV 1984 w Olsztynie. Został pochowany na Cmentarzu Komunalnym.

Oracki 1983; SBKP II; Kalendarz nauczycielski 1925, s. 45; Ruczyński T., Z tamtych lat. W. 1977, s. 105-107; Standara B.J., Lubawskie anegdoty i rzeczywistość. Szkoła – cz. II. Głos Lubawski 1989 nr 20 z 21-27 V, s. 8; Śliwiński, Lubawa (Ind.); Wakar A., Olsztyn. Dzieje miasta. Olsztyn 1997, s. 193; Sonderfahndungsbuch Polen. Herausgegeben vom Reichskriminalpolizeiamt Berlin 1939, s. 177; Śliwiński, Lubawa, s. 218; Śliwiński J., Lubawa wobec plebiscytu 1920 r. L. 1920, s. 1; Falkowski J., Działalność Armii Krajowej w obwodzie lubawskim. Głos Lubawski 1990 nr 6, Inf. mgr Janiny Wydorskiej z Olsztyna.

T: Nr: 1374/2243 Pom.

Sub awa

Wyborowski Józef

V. Karty informacyjne
k. 4

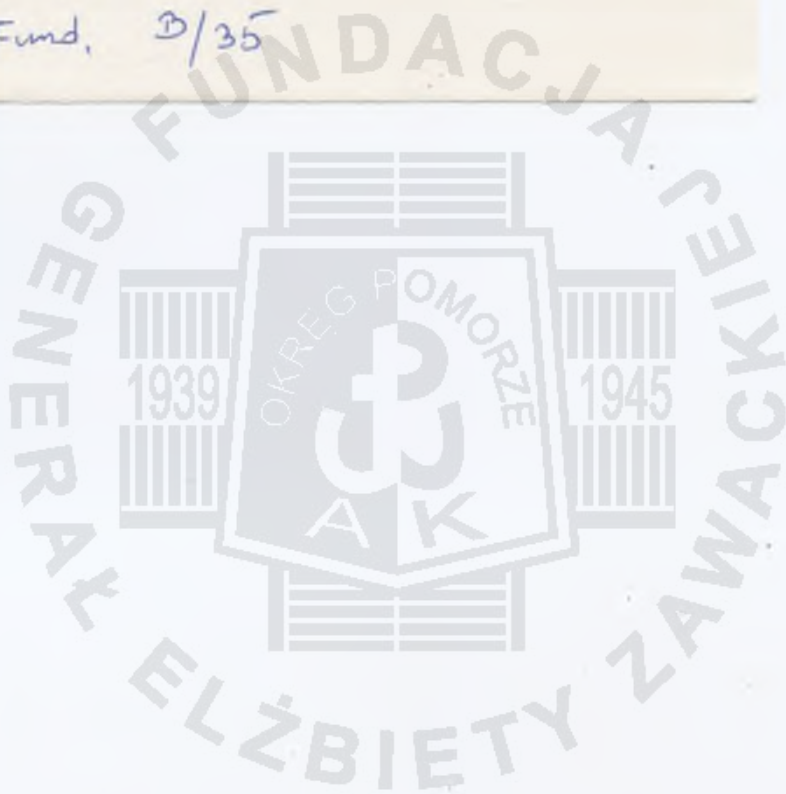
Brodnie
AK 1

Hydorski Józef

Nauczyciel z Lubawy. Jeden z najbardziej
czynnych żołnierzy AK w Obs. Lubawa.

zob. T. opracowanie: Felloński J., Działalność
AK..., s. 1
Dibl. Fund. B/35

HMH-PC

N. Miasto Inbauskie

AK 2

Wyolomski Józef

nauczyciel, kontaktował się w spr. AK
z J. Zazęmbrowskim, mówi o tym relacja
J. Falkowskiego.

Zr. Rel. ^{Falkowskiego} J. Zazęmbrowskiego M-308

Młg.

Lubawa
AK 3

a Wydorowski Józef

m-l; wtrącony do współpracy
przez Józefa Łasembrowskiego.

zob. Szews Języ, Stow. biograficzny
Ziemii Lubawskiej 1244-2000,
Lubawa 2000, s. 226 biografiam
Łasembrowskiego

AK VI'03

WYDORSKI JÓZEF ps. "BRZOZA" 4

Wyrodnik z domu międzywojennego.
Działalność w terenie Ziemi Lubawskiej
w czasie okupacji.

Liść B. Standardy nr 52188/A, znajdujący się w sekcji
"Archiwum"

Wydorski Józef

